

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ

23 октомври 2024 г.

12:00 ч.

ПАРИЧНИ, ДЕПОЗИТНИ И КРЕДИТНИ ПОКАЗАТЕЛИ¹ Септември 2024 г.

През септември 2024 г. *широките пари* (паричния агрегат $M3^2$) се увеличават на годишна база с 8.8% (8.5% годишно нарастване през август 2024 година). В края на септември 2024 г. *широките пари* са 162.523 млрд. лв. (83% от БВП³) при 161.655 млрд. лв. към август 2024 г. (82.5% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат $M1^{4,5}$ се увеличава през септември 2024 г. с 9.2% на годишна база (8.4% годишен ръст през август 2024 година).

Графика 1

¹ Пълният комплект от таблици за паричната статистика, както и методологическите бележки, се намират на интернет страницата на БНБ в раздел *Статистика/ Парична и лихвена статистика/ Парична статистика*. На база на постъпила допълнителна информация от отчетни единици е извършена ревизия на данните за периода юни 2024 г. - август 2024 година. Наличието на ревизии е указано в обяснителните бележки към съответните таблици с данни.

² Паричният агрегат $M3$ включва паричен агрегат $M1$, депозити с договорен матуритет до 2 г., депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца, и търгуеми инструменти (издадени дългови ценни книжа до 2 години, акции/дялове на фондовете на паричния пазар и репо-сделки).

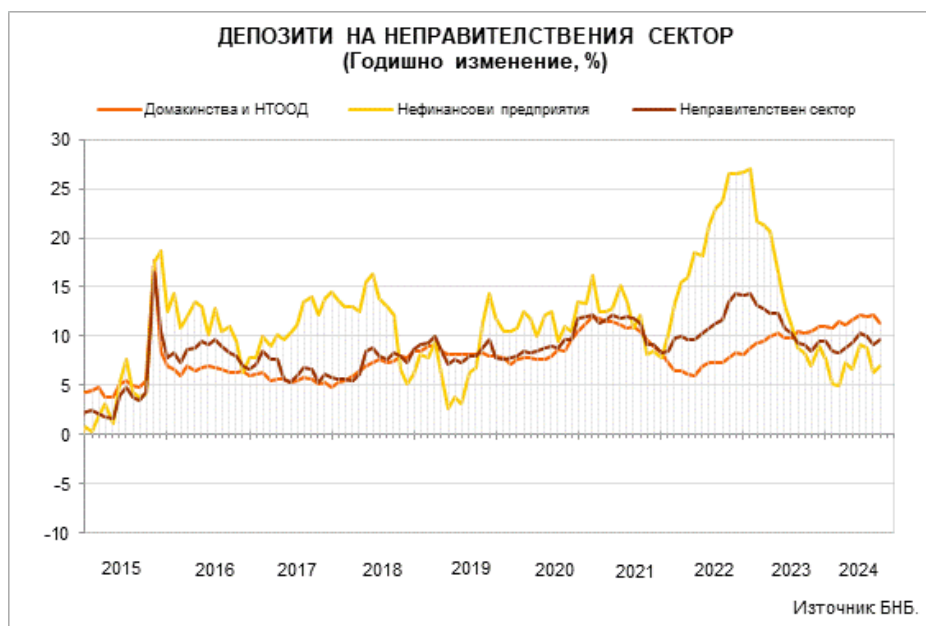
³ При БВП за 2024 г. в размер на 195.899 млрд. лв. (прогнозни данни на БНБ).

⁴ Паричният агрегат $M1$ включва най-бързоликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън Парично-финансови институции и овърнайт-депозити в левове и чуждестранна валута).

⁵ Във връзка с извършен анализ на банковите продукти и в съответствие с методологическите изисквания, с данните към януари 2020 г., са прекласифицирани прехвърляеми спестовни депозити от показател *Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца* в показател *Овърнайт депозити* на сектор *Домакинства*. Прекласификациите са нетрансакционни изменения в данните с еднократен ефект - за допълнителна информация относно дефинициите на финансовите потоци виж *Методологически бележки* към данните по парична статистика.

В края на септември 2024 г. депозитите⁶ на неправителствения сектор⁷ са 134.038 млрд. лв. (68.4% от БВП), като годишното им увеличение е 9.7% (9.1% годишно повишение през август 2024 година). Депозитите на *Нефинансови предприятия* са 45.270 млрд. лв. (23.1% от БВП) в края на септември 2024 година. В сравнение със същия месец на 2023 г. те се увеличават със 7% (6.2% годишно повишение през август 2024 година). Депозитите на *финансовите предприятия* нарастват със 7.3% на годишна база през септември 2024 година (16.3% годишно понижение през август 2024 г.) и в края на месеца достигат 3.628 млрд. лв. (1.9% от БВП). Депозитите на *Домакинства и НТООД* са 85.140 млрд. лв. (43.5% от БВП) в края на септември 2024 година. Те се увеличават с 11.4% спрямо същия месец на 2023 г. (12.1% годишен ръст през август 2024 година).

Графика 2

Нетните вътрешни активи са 107.061 млрд. лв. в края на септември 2024 година. Те се увеличават с 14.2% спрямо същия месец на 2023 г. (21.6% годишно повишение през август 2024 година). В края на месеца основният им компонент – *вътрешният кредит*, възлиза на 105.962 млрд. лв. и нараства спрямо септември 2023 г. с 13.8% (24.5% годишно увеличение през август 2024 година). През септември 2024 г. вземанията от неправителствения сектор⁸ се увеличават с 13.6%, като достигат 102.188 млрд. лв. (14.1% годишно повишение през август 2024 година).

В края на септември 2024 г. кредитите за неправителствения сектор са 99.375 млрд. лв. (50.7% от БВП) при 98.368 млрд. лв. към август 2024 г. (50.2% от БВП). През септември 2024 г. те се увеличават на годишна база с 13.6% (14.1% годишно повишение през август 2024 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от *Други парично-финансови институции (Други ПФИ)*, чиито обем за последните дванадесет месеца е 143 млн. лева. На годишна база

⁶ В *Други парично-финансови институции* (кредитните институции и фондовете на паричния пазар). В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ в тях се включват и кредити основно под формата на подчинен срочен дълг.

⁷ Неправителственият сектор обхваща сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Инвестиционни фондове*, *Финансови посредници*, *Финансови спомагатели*, *Каптивни финансови институции* и *заемодатели*, *Застрахователни дружества* и *Пенсионни фондове*) и сектор *Домакинства и НТООД (Нетърговски организации, обслужващи домакинствата)*.

⁸ Вземанията от неправителствения сектор по инструменти включват кредити, репо-сделки, дългови ценни книжа и акции и други капиталови инструменти.

продадените кредити⁹ от *Други ПФИ* са 143 млн. лв. (в т. ч. 0.4 млн. лв. през септември 2024 г.) като за последните дванадесет месеца няма обратно изкупени кредити.

Кредитите за *Нефинансови предприятия* нарастват с 8.2% на годишна база през септември 2024 г. (9.5% годишно повишение през август 2024 г.) и в края на месеца достигат 46.809 млрд. лв. (23.9% от БВП). Кредитите за *Домакинства и НТООД* са 44.387 млрд. лв. (22.7% от БВП) в края на септември 2024 година. Спрямо същия месец на 2023 г. те се увеличават с 20.2% (19.7% годишно повишение през август 2024 година). В края на септември 2024 г. *жилищните кредити* са 23.618 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 25.9% (25.5% годишно увеличение през август 2024 година). *Потребителските кредити* възлизат на 18.968 млрд. лв. и се увеличават с 15% спрямо септември 2023 г. (14.7% годишно повишение през август 2024 година). На годишна база *другите кредити*¹⁰ нарастват с 13.2% (10.9% годишно повишение през август 2024 г.), като достигат 448.8 млн. лева. Кредитите за *Работодатели и самонаети лица* се увеличават с 14.7% на годишна база през септември 2024 г. (11% годишно повишение през август 2024 г.) и в края на месеца са 512.8 млн. лева.

Кредитите, предоставени на *финансови предприятия*, са 8.179 млрд. лв. (4.2% от БВП) в края на септември 2024 година. В сравнение със септември 2023 г. те се увеличават с 12% (12.4 годишно повишение през август 2024 година).

Графика 3

⁹ Включват се всички кредити, които са прехвърлени на трети лица и са изключени от балансите на парично-финансовите институции. Задбалансово отчетаните кредити не попадат в обхвата на показателя.

¹⁰ В показател *други кредити* се включват и средствата, отпуснати на сдруженията на собствениците по *Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради*.

В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ¹¹ БНБ събира информация за всички балансови показатели на ПФИ, включително информация за кредитите, които са реструктурирани¹² или са необслужвани¹³. Предоставяната от банките информация за тези кредити е агрегирана поради това, че за целите на паричната и на лихвената статистика не се събират детайлни данни за кредитите по срокове на просрочие.

В съответствие с международната практика отчитането за паричната статистика се различава от това за надзорни цели, включително при отчитането на кредитите, които са реструктурирани или са необслужвани. Подробна информация относно отчетните правила за целите на паричната статистика се съдържа в методологическите бележки към данните.

Нетните чуждестранни активи са 90.505 млрд. лв. в края на отчетния месец при 85.275 млрд. лв. в края на август 2024 година. Те нарастват със 7.7% в сравнение със септември 2023 г. (0.8% годишно понижение през август 2024 година). През септември 2024 г. чуждестранните активи се увеличават с 8.3% (0.9% годишен ръст през август 2024 г.), като достигат 110.233 млрд. лева. Чуждестранните пасиви са 19.728 млрд. лв. и на годишна база нарастват с 11.5% (10.1% годишно повишение през август 2024 година).

¹¹ Регламент (ЕО) №1017/2013 на Европейската централна банка от 24 септември 2013 г. относно консолидирания баланс на сектор "Парично-финансови институции" (ЕЦБ/2013/33) и Регламент (ЕО) №1072/2013 на Европейската централна банка от 24 септември 2013 г. относно статистика за лихвените проценти, прилагани от парично-финансовите институции по депозити и кредити на домакинства и нефинансови предприятия (ЕЦБ/2013/34).

¹² Реструктурирани кредити са тези, които са определени като реструктурирани експозиции съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) № 680/2014 на Комисията от 16 април 2014 година за определяне, в съответствие с Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета, на техническите стандарти за изпълнение по отношение на предоставянето на информация от институциите на надзорните органи.

¹³ Необслужвани са кредитите, които отговарят на поне едно от условията по член 178 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012.

ПАРИЧНИ, ДЕПОЗИТНИ И КРЕДИТНИ ПОКАЗАТЕЛИ

(Годишно изменение, %)

	2021	2022	2023	Август 2024	Септември 2024	
					Салдо (млн. лева)	Годишно изменение (%)
КОМПОНЕНТИ НА М3						
ПАРИ М3 (=1+2+3)	10.7	13.2	8.7	8.5	162,523	8.8
1. ПАРИ М1 (=1.1.+1.2.)	16.5	18.6	8.0	8.4	131,464	9.2
1.1. Пари извън ПФИ	16.0	11.7	8.5	7.7	28,273	7.4
1.2. Овърнайт депозити	16.6	20.6	7.9	8.6	103,191	9.7
2. М2 - М1 (Квазипари = 2.1.+2.2.)	-5.6	-5.6	11.7	8.6	31,059	7.3
2.1. Депозити с договорен матуритет до 2 г.	-5.9	-5.8	12.1	8.8	30,463	7.5
2.2. Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	6.3	2.8	-4.2	-0.3	596	-0.7
3. М3 - М2(=3.1.)	0.0	0.0	0.0	0.0	0	0.0
3.1. Търгуеми инструменти (издадени дългови ЦК до 2 години + акции/дялове на ФПП + репо-сделки)	0.0	0.0	0.0	0.0	0	0.0
ИЗТОЧНИЦИ НА М3						
1. НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (=1.1.-1.2.)	7.0	16.1	5.6	-0.8	90,505	7.7
1.1. Чуждестранни активи	11.3	17.0	7.0	0.9	110,233	8.3
1.2. Чуждестранни пасиви	41.7	22.0	13.8	10.1	19,728	11.5
2. НЕТНИ ВЪТРЕШНИ АКТИВИ (=2.1.+2.2.)	12.5	7.6	15.9	21.6	107,061	14.2
2.1. ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ (=2.1.1.+2.1.2.)	11.9	7.4	14.6	24.5	105,962	13.8
2.1.1. Вземания от сектор <i>Държавно управление</i> ¹	85.5	-64.9	122.1	580.3	3,774	20.1
2.1.2. Вземания от неправителствения сектор ²	8.8	12.5	12.2	14.1	102,188	13.6
2.2. ДРУГИ ПОЗИЦИИ³	66.1	87.7	4408.4	-409.6	1,099	77.6
ДЕПОЗИТИ⁴ И КРЕДИТИ НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР						
ДЕПОЗИТИ⁴ (=1+2+3)	9.1	14.3	9.5	9.1	134,038	9.7
1. Нефинансови предприятия	8.5	26.6	9.0	6.2	45,270	7.0
2. Финансови предприятия	17.0	17.0	-11.6	-16.3	3,628	7.3
3. Домакинства и НТООД	9.0	8.3	11.0	12.1	85,140	11.4
КРЕДИТИ (=1+2+3)						
1. Нефинансови предприятия	4.6	10.4	7.3	9.5	46,809	8.2
2. Финансови предприятия⁵	15.0	19.7	25.9	12.4	8,179	12.0
3. Домакинства и НТООД (=3.1.+3.2.+3.3.+3.4.)	13.4	14.6	15.9	19.7	44,387	20.2
3.1. Овърдрафт	-0.5	4.1	3.7	4.2	1,352	6.7
3.2. Жилищни кредити	16.5	17.9	20.5	25.5	23,618	25.9
3.3. Потребителски кредити	12.2	12.3	12.3	14.7	18,968	15.0
3.4. Други кредити	-4.5	5.3	-1.1	10.9	449	13.2
в т. ч. Работодатели и самонаети лица	5.8	10.8	6.8	11.0	513	14.7

Данните са към края на отчетния период и не са сезонно изгладени. Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 2 1071/2013 на ЕЦБ от 24 септември 2013 г. относно консолидирания баланс на сектор *Парично-финансови институции* (ЕСВ/2013/33) начислените лихви не са включени в инструментите (депозити, кредити, ценни книжа и др.) и балансите на банките не са консолидирани с тези на клоновете им в чужбина.

¹ Вземанията от сектор *Държавно управление* включват нетните вземания от *Централно държавно управление* и вземанията от *Местно държавно управление* и *Социалноосигурителните фондове*. Отрицателните стойности показват превъзвешение на задълженията спрямо вземанията на *Парично-финансовите институции* към сектор *Държавно управление*.

² Вземанията от неправителствения сектор включват вземанията от сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Инвестиционни фондове*, *Финансови посредници*, *Финансови спомогатели*, *Капитивни финансови институции* и *заемодатели*, *Застрахователни дружества* и *Пенсионни фондове*), както и вземанията от сектор *Домакинства и НТООД* (*Нетърговски организации*, *обслужващи домакинствата*).

³ Включва следните позиции: *Други активи и пасиви* (нето), *Нефинансови активи* и *Отношения между Парично-финансови институции* (нето).

⁴ В *Други парично-финансови институции* (кредитните институции и фондовете на паричния пазар). В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ в тях се включват и кредити основно под формата на подчинен срочен дълг.

⁵ Включват се предоставени кредити и маржин депозити.

На база на постъпила допълнителна информация от отчетни единици е извършена ревизия на данните за периода юни 2024 г. - август 2024 година. Наличието на ревизии е указано в обяснителните бележки към съответните таблици с данни.

ПАРИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ

(Принос на компонентите им към годишното изменение, %)

	2021	2022	2023	Август 2024	Септември 2024
КОМПОНЕНТИ НА МЗ					
ПАРИ МЗ (=1+2+3)	10.7	13.2	8.7	8.5	8.8
1. ПАРИ М1 (=1.1.+1.2.)	12.2	14.4	6.5	6.8	7.4
1.1. Пари извън ПФИ	2.7	2.1	1.5	1.4	1.3
1.2. Овърнайт депозити	9.5	12.3	5.0	5.4	6.1
2. М2 - М1 (Квазилари = 2.1.+2.2.)	-1.5	-1.2	2.2	1.7	1.4
2.1. Депозити с договорен матуритет до 2 г.	-1.5	-1.3	2.2	1.7	1.4
2.2. Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3. МЗ - М2(=3.1.)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.1. Търгуеми инструменти (издадени дългови ЦК до 2 години + акции/дялове на ФПП + репо-сделки)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА МЗ					
1. НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (=1.1.-1.2.)	7.0	16.1	5.6	-0.8	7.7
1.1. Чуждестранни активи	12.9	20.3	8.4	1.0	10.1
1.2. Чуждестранни пасиви	6.0	4.2	2.8	1.8	2.4
2. ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ (=2.1.+2.2.)	11.9	7.4	14.6	24.5	13.8
2.1. Вземания от сектор <i>Държавно управление</i> ¹	3.4	-4.3	2.6	10.7	0.7
2.2. Вземания от неправителствения сектор ²	8.5	11.6	11.9	13.8	13.1
в т. ч. Кредити (=а+б+в)	8.1	11.5	11.6	13.4	12.8
а) Нефинансови предприятия	2.3	4.9	3.5	4.5	3.8
б) Финансови предприятия ³	0.9	1.2	1.8	1.0	0.9
в) Домакинства и НТООД	4.9	5.4	6.2	8.0	8.0

Данните са към края на отчетния период и не са сезонно изгладени. Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1071/2013 на ЕЦБ от 24 септември 2013 г. относно консолидирания баланс на сектор *Парично-финансови институции* (ЕСВ/2012/33) начислените лихви не са включени в инструментите (депозити, кредити, ценни книжа и др.) и балансите на банките не са консолидирани с тези на клоновете им в чужбина.

¹ Вземанията от сектор *Държавно управление* включват нетните вземания от *Централно държавно управление* и вземанията от *Местно държавно управление* и *Социалноосигурителните фондове*.

² Вземанията от неправителствения сектор включват вземанията от сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Инвестиционни фондове*, *Финансови посредници*, *Финансови спомогатели*, *Каптивни финансови институции* и *заемодатели*, *Застрахователни дружества* и *Пенсионни фондове*), както и вземанията от сектор *Домакинства и НТООД* (*Нетърговски организации*, *обслужващи домакинствата*).

³ Включват се предоставени кредити и маржин депозити.

На база на постъпила допълнителна информация от отчетни единици е извършена ревизия на данните за периода юни 2024 г. - август 2024 година. Наличието на ревизии е указано в обяснителните бележки към съответните таблици с данни.